١٢٨٦ – ՍԵՓԵՐ – Է – ԱՎԱԹՈՒՐԳԱ

ՕՆ – ԵԷՏԻՆՃԻ – ՍԷՆԷ – ՆՈՒՄԷՐՈ – 793 – ՄԱՅԻՍ – 3 – ՃՈՒՄԱԱ ԷՐԹԷՍԻ – 1869

ՈՒՐԱԲԱԿԱ 15 – ՄԱՅԻՍ – 1869

ՍԷՃՄՈՒԱՑԸ

ՀԱՎԱՏԻՍ

Իշ պոռ Մէճմուաը Հավատիս, հէր հաֆթա ճուժաա էրթէսի կիւնէրի տաղթրլրաճագ տրը։

Սէնէլիսի բէշին Բուդնամէսի իլէ 10 պէյաղ Մէճիտ
Ալթը այլաղը քէղալիք . . . 5 „
Լուշ այլաղը քէղալիք . . . . 2½ „
Պիր այլաղը քէղալիք . . . . 1 „
Մէճմուանրն տանէսի 60 վէ Բուդնամէնին 30 փրա։ Ցաշդալաք իշլուն պէհէր նումէրասնա փասթասանէ թուճրէթի այնճաղընա խառսէթէն պէյան օլունուր։

Իյանաթրն պէհէր արբասը պիր տէֆտալաղ 3 ղրշ։
Ի քի տէֆա իշլուն պէհէր տէֆտարնա . . 2 „
Լուշ տէֆա իշլուն պէհէր տէֆտարնա . . 1½ „
Լուշ տէֆտարն վասատ օլան, վէ զայէթ ուզուն է յանամի իշլուն այրընա բաղարրլրագ օլունուր։ Ցաշդալաքսան կէլէն մէքթուպ վէ իյանաթրն բասթա մէսարիֆլէրի, էէսնասէնկէրին և վէքիլնէ տուզրաս ալաս մանհասրան պէյան օլունուր։

ՈՒՄՈՒՐՈՒ ԲՕԼԻԹԻԴԻՅԷ, ՊԷԼԷՏԻՅԷ, ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ՎԷ ՄԷՎԱՏԸ ԾԱՓԻՆՑԸ ՍԱՅՍԻԲԻՅԷ ՄՈՒԹԱԼԻԳ ՊԱԶԷԹԱ

ՊՕՐՍԱ 1869	Նիսան 28	ԹԷԼԷԳՐԱՖ ԽԱՊԵՐԼԷՐԻ	ՄԷՍՈՒԹԻՒԹԵԱՆ	Բարար էր Նիսան 28	Մայր 29	Հարաստանա 30	Հունիսի մայիս 1	Ճուման 2		Ճուման էր 3
Լոնդրա 3 այ վասէ			Մէճիտիէ վրա Դրշ.	103 20	103 20	103 20	103 20	103 20	103 29	103 20
Մարսիլիա „ „ „			Տէյուն թամը ուսմանի թահվիլաթը 100 սանտիմ Ինկիլիզ ֆունտ 110 սանտիմ լիրայի Օսմանլին պէհէրի ֆայիզ պանքը։	47 14	47 25	47 15	48 11	47 30	47 20	47 23
Փարիզ „ „ „										
Նարօլի „ „ „										
Ճէնովա „ „ „										

ԱՅԹԱՆԷ ՄԱՅԻՍ 3

Սոֆիատա, Իսլիմէատա, Բուդճուդատա, Ֆիլիպէատէ, վէ Բումէլինին ապրը մահալէրինէ օլան, քէղալիք, Լուրֆա, Մէրզիֆուն, Սիվաղ, Մարաշ, Ինաօլունուն ապրը մահալլէրինէ օլան, քէղալիք Ղըզըրը Լէֆգօշիա, վէ ապրը մահալլէրէ պուլունան ապօնամթալարընը ալն վասէլէրի կէլմիշ կէլմիշ, վէ էլան զաղէթալարը կէօնասրիրմէքաէ օլանլարա ամինէ բինի թէսանէ թէմէլէրինի ինիյաղ խասրիզ։

Վէ այրընա Լիբիթանէ տէքիսէրէ ամ ասխի պու իխթարը խասրիզ։

ԹԷՂՃԻՀԱԹ

Շուբայը տէվլէթ ալալրը, բութպէի իլա սընֆը սանէխլէ, Շուբայի տէվլէթ մուավինէրինէն սատատէթլիս Սատուլահ պէյ էֆէնտիյէ։

Շուբայի տէվլէթ մալիյէ տաիրէսի պաշ մուավինի, իղէթլիս Թէվֆիգ պէյ էֆէնտիյէ, բութպէի սանէխլէ սընֆը էվվէլը միթէմմայիլի,

Մուհաբէմաթ ապրէսի պաշ մուավինի, իղէթլիս Սայիտ պէյ էֆէնտիյէ, բութպէի սանէխլէ սընֆը էվվէլ միթէմմայիլի,

Շուբայի տէվլէթ միսավինէրինէն, իղէթլիս Հաղդի պէյ էֆէնտիյէ բութպէի սանէխլէ սընֆը սանիսի,

Շուբայի տէվլէթ մուավինէրինէն իղէթլիս Պէհիսը էֆէնտիյէ, բութպէի սանէխլէ սընֆը սանիսի,

Շուբայի տէվլէթ մուավինէրինէն, պիրինճի սընֆը միլայիմլէրինէն, իղէթլիս Պէհճէթ պէյ էֆէնտիյէ,

Շուբայի տէվլէթ միլայիմլէրինէն, բիֆաթլիս Սաուրգ պէյէ, բութպէի սանէխլէ,

Շուբայի տէվլէթ միլայիմլէրինէն, բիֆաթլիս Յովհաննէս էֆէնտիյէ, բութպէի սանէխլէ,

Շուբայի տէվլէթ միլայիմլէրինէն, բիֆաթլիս Մուխթար պէյէ, բութպէի սանէխլէ,

Համիտ սանճաղը մութասարրըֆլըղը, Թէքէ սանճաղը մութասարրըֆը սաղրգ սատատէթլիս Բըզվան բաշա հազրէթլէրինէ,

Տէպրէ սանճաղը մութասարրըֆլըղը, Շգօտրա վիլայէթի մէրքէզ մութասարրըֆը սաղրգ սատատէթլիս Բաշիտ բաշայա,

Նիզամիյէ մուհասէպէճիլիյի, էվ գաֆը Հիւմայուն մուհասէպէճիսի սաղրգ սատատէթլիս Լուսուֆ պէյ էֆէնտիյէ,

Լիվագաֆը Հիւմայուն մուհասէպէճիլիյի, Նիզամիյէ մուհասէպէճիսի սաղրգ սատատէթլիս Թէվֆիգ պէյ էֆէնտիյէ,

Բուսումաթ էմանէթի մուհասէպէճիսի, սատատէթլիս Ղալիպ պէյ էֆէնտիյէ, լութպէի իլա սընֆը սանիսի,

Բուսումաթ էմանէթի պաշ քատիպի սատատէթլիս Փէմզէ պէյ էֆէնտիյէ, բութպէի իլա սընֆը սանիսի,

Նիկոմէ սանճաղը մութասարրըֆլըղը, Լարիրնէ վիլայէթի մէրքէզ մուդճուսու, սաղրգ իղէթլիս Ալի պէյ էֆէնտիյէ,

Տէրսաադէթէ թէշքիլ օլունան էմնիյէթ սանճաղը միւտիրի, իղէթլիս Մէհրմիշ էֆէնտիյէ, բութպէի սանէխլէ սընֆը սանիսի,

Գօնիա վիլայէթի մէրքէզ մութասարրըֆլըղը, Համիտ սանճաղը մութասարրըֆը իղէթլիս Նէճիպ բաշայա,

Տէրսաադէթէ թէշքիլ օլունան էմնիյէթ սանճաղը միւտիրի, բիֆաթլիս Յովհաննէս էֆէնտիյէ բութպէի սանիսի,

Սանճաղը մէղբիւր գօմիսիօնուքեաթիպի, բիֆաթլիս Ռէմզ պէյ բութպէի սանիսի,

Բուսումաթ էմանէթի էվրաղ միւտիրի բիֆաթլիս Սէյֆի էֆէնտիյէ բութպէի սանիսի,

Պիլէյ միւտիրի բիֆաթլիս Բամիզ պէյէ, բութպէի սանիսի թէվձիհ պույրուլմուշ տուր։

ԱՎԷԼԸ ԼՕՐԲԱ։

Լրագրնատա, Ինգիլիթէրրա բարբարմէնթինէն պիր գարարը, պիւթիւն տիւնեայը միւթէհայիր խոսձէք պիր։ Մալիւմ ալուր քի, պու բարբարմէնթի մէձլիսի իքի օսայա մունգասամ օլուպ, պունլարընն պիրիսինէ միկիթ վէքիլէրի օթուրուր վէ ալէքինատ լօրտլար վէ բիսդոզլար։ (սէրտէսթէյնէթ թէրքաֆտարլարընէն շէրէֆի վէ թէհսիլսի իչիւն մուխթասարէն շունուտա զիքր խոսէրիզ քի, տարլ Ինկիլիթէրրատա վէ թահրիրատը ըէամիյէտ տասխի, միկիթ վէքիլէրինէն գամարասընա աշաղը է՝ պլագ գամարա, վէ լօրտլարընն փիսգոզոզլարընն գամարասընա եօգարը, եախօտ եիւքսէք գամարա իսմի վէրիլիր, միւսամահ պու է։) Շիմոն Իրլանտատա քիլիսէսինէն թանդիմի եանի Իրլանտատա Իրլանտիայան քիլիսէսի հիւքիւմէթինէն լաղվը, ուչագ գամարատան եանի ահալի վէքիլէրի ճէմիյէթինէն, քիամիլէն գապալ օլունուպ ֆաղամի պու հիւքիւմ եիւքրիմէսի իչիւն, եալնըզ ուչագ գամարանընն գապալու քիֆայէթ իմմէսիյինէն, եիւքսէք գամարայա սասխի ալզ օլունմուշ տուր։ Պու եիւքսէք գամարատա, Ինկիլիզ փիզիքաներինան էբէմ սէսի օլուզունատան, սրագալրմ պու փիզիքոսալար քէնտի էլէրի իլէ քէնտինուֆուզալարընը գըրատագլար մը։ Լիչիր գըրատագլար խոսէ, սէմէք օլուր քի, Ինկիլիթէրրատա քիլիսէ հիւքիւմէթի եօգ տուր, եախօտ տահա տօղրուսու գալմամըշ տրը։ Պու խոսէ Ինկիլիթէրրանընն շէրայէթի եատասէսինէ մուզայիր պիր հալէքէթ տիր, գըրմայատագլար խոսէ. միլէթ վէքիլէրի պուլունու գըրմըշ օրտուզլարընան սէմէք օլուր քի, միլէթ վէքիլէրինէն գարտրը պաթալ օրատագ, վէ օ վազիֆէսի Ինկիլիթէրրա միլէթ հիւքմի ալմընատա տրը սէնէմսի, պոշ պիր լաղըրտը վէ խայալաթ նէվինանէն օլատագ։

Իմթէ եադրնատա պիւթիւն տիւնեա պու սէյրին սէյիրճիսի օրուպ, Ինկիլիթէրրանընն տասխի նէ ուսուլտա խասրէ օլուր պիր միւլք օլուսուզ սահիհէն աղնաշըլատագ. Ֆրանսատա, թէքրար Իրլանտատա, վէ աչգատան ուչրդա պոշ կէօսթէրմէյէ գալընըշմըշլար տրը։

Ֆրանսատա շայանը խոթիմա հիչ պիր մուգաուսաթ եօգ տուր. եալնըզ Ֆոնդիէրի-պոնէ նամ մէշհուր զաղէթաչիսինին պիրի, պու անէսէք հիւքիւմէթը իմբէրատորլուկ թէրքաֆտարլըգ խոսուպ, մուախիրաբէն մուխալիֆէթ թէրքաֆընա կէչմիշ օլուսզունատան, պու խուսուս ասիմ գելիր ի գալմամըշ տուր։

Վ իւքէլանընն չօղալ քէշլէրէ տաղընընը օլուսզունատան, բոյիմիգատա մուհիմ պիր հավատիս եօգ տուր։

Իրուսիատա Լավէնպուրկ տուգալընընն Շըմալի Մէմանիա իթթիհատընա տասխի օրմանը, գրալընն շէրէֆինէ մուձիպ օրմուշ տուր։ Մէմիզ պէն նուֆուսու օլան պու քիւչիւք տուգալրդը կէչէնքի Տանիմարգա ճէնկինտէ, Իրուսիա գրալը քէնտի բարատը իլէ տաթրն ալոզընընատան, քէնտի մալի կիպի խոսէ. չիմտի պուտնուն տասխի Ալման իմթիհատընա թէքրարի օրտ տուգալրդն տասխի Իրուսիա գրալը հիւքիւմէթը միւսթաքիլէսինէն գուրթարուլուպ, պաշլը պաշընա պիր Ալման հիւքիւմէթի օրմանը տրը, քի Իրուսիա գրալընն հուգուսգէրլիյինէ պիր նէշանէ տիր։

Իչի պոշ գուրշունարընն ասքէրանէն գալաբրըմասը, պիւթիւն տէվլէթէրը մէձլիսինէ գապալ օլունտուզա մալիմ տիր, պու մատատ իւզէրինէ Իրուսիա տէվլէթի նէգատինէ տասխի միւզաքէրէ օրտուզունա սըրատա, պաշդա պիր խայալը գարար տասխի զուհուր իթմիշ տիր։ Ռէնկատ եարալանդարը իչիւն եագրնատա տէվլէթը քէնտի եարալարընը կիպի գայրրատագլար։ Մէսէլա Օսմանը իչի Բուսիա պէյնինէ պիր ճէնկ օլատա, Բուս էլինատ գարան եէրլէրատ ախչէն Թարամ ասքէրի եարալարընընը Բուսիայա քէնտի ասքէրի կիպի գայրրատագ, վէ Օսմանը եէմանատ գարան, եէրլէրատ ախչէն Բուս ասքէրի եարալարընը ասխի Օսմանը քէնտի ասքէրի կիպի գայրրատագ, վէ գուսատուսա հաքգա։ Պու տէֆա Իրուսիա գրալընն թէքրիֆի իւզրէ, տէնիզ ճէնկիզ հայդգընատա ասխի պէյրլէ պիր խայրրը գարար վէրիրսէք իւզրէ իմիշ չէյլէ քի տէնիզ ճէնկէրինատ ասխի պէյրլէ պիրսէք եարալը կէմիսի թէրքիթիզ օլունուպ, պու կէմիսիք ասրը պայրատ չէքէճէք, վէ օ կէմիսիք թօփ վէ գուրշուն ասթրմայրզը պէնք գարատա օլուսզուզ կիպի, իքի թէրքաֆն եարալրարը ասխի պիր մուգասէլէ պիր պիրինէն եէպտանատ վէ կէմիսինատ գայրրրատագ։

Իրուսիատա ճէնէրալ Թօմթէպէն Ֆէլէֆ գալէսինէն խոթիհքիամընա ասպիր պիր բաբօրթօ վէրիպ, հիւքիւմէթ թէքրաֆընատան ասխի գապալ օլունուպ, իճրատաթընա մուպասէրէթ օլունմուշ տուր, պու գալէյէ գըրդ էլի պէն ասքէր սրզընարբրատագ բասէլիրսէ մէմէն խոթիհքիամրար վէրմէճքէր իմիշ. չիմնքի ճէնէրալ Թօմթէպէնին գավրինճէ, պու գալէ Դարա ասնիզ վէ Կալիցիա թէքրաֆընատան Իրուսիանէն պիր գարբուսու օլուպ, պունա ֆէվգէյատասէ պիր խոթիհքիամ վէրիրմէսինէ, Իրուսիա մէմուլիքինին տուխուլի,

տիւ շմնէ՝ տայիմա աչքդ գալաճագմըշ։

Պատանեօղլար հալա իշին իշլինաէն չըգամատըլար, վագտա պէօյիւք պիր գահրամանլըգլա, սիլահսըզ մնանա-թըրլարը պատըպ սօյապլիտիկը վէ բաբատարը սօգաղա սթատպիտիկը, մէպհէպ սէրպէսթիկէթինի իլան իթ-տիկը, լաքին տահա պու նատան քիմ-սէնին իսթիֆատէ իթմէսի, վէ Պա-նիատա պիր գաղա, էա գատապա էա գուրա ահպլսինին թահվիլի մէպհէպ իթմէսի իշիթիլմէսի։ Ֆագաթ պու իւմիտլէ, Մէրիգատան վէ Ինկիլ-թէրրատան Պատանիայա աղ փարա եաղմայրպ, պու ճիհէթլէ Պատանիա իսթիլալընդն էն ագրայը իշի պու օր-տու, եանի քիմէնին իսթիֆատէ ի-տէմէյճէյի խայալի պիր մէպհէպ սէր-պէսթիկէթի վէսիկասի իլէ Պատանիայա փարա ճէլպ իթմէք, պու տա էրէյի մալկէճէ պիր թէտպիր տիր։

Դրալ մատատէսինէ կէլինճէ, Պատանեօղլար հալա պիր գրալ պուրա-մատըլար, վէ պու լաճագլարը տա նա մալիւմ, չիմտիկիք Գարլիսթէրին ֆէատարնատան էրէյի գանլար տա տէօրիւրսիւ։ ռահա տա տէօրիւլ-ճէք տիր։ Տիւք տը Մօնբանսկէ տէ գալդրշիրշ տրը տէնիր, Իզապէլին թէրաֆտարլարը տա, վէ պէօյիւք գանլար տէօրիւլմէտիքճէ պու իշին թէսվիկէսինի քիմսէ մէմուլ իթմէ-մէքտէ տիր։ Լյէր պու պէօյլէ օրա-ճագա, սէրպէսթիկէթ թէրաֆտար-լարը տա, քէնտի իատատալարընա տէօրսիւրտիւքլէրի գանը, ինգուի-գիսիօնուն տէօրսիւյիւ գանա թէս-լիմ եաղատպիլիրլէր, էյէր եէքիւնիւ ինգուիգիսիօն եէքիւնիւնէ թէճա-վուզ իթմէզսէ։

Դուպա տատարնին իսթիլալընը Պատանիա հիւքիւմէթի մէքս իթմէք-տէ իսէ տէ, Մէրիգալըլար պու ա-տատա իսթիլալ կիւրուհինի կէրէյի կիպի թէշվիգ իթմիշ օրտու գալարը-նատան, վէ Պատանեօղլար տախի Մարի Լօվէլ նամ պիր Մէրիգա կէմիսինի թուրթմուշ օրտուգալարընատան, պու-մատտէ Պատանեօղլար իլէ Մէրիգա-տարը պէյրինատէ [illegible] զանայա մուճիպ, օրապլիճէք տիր, չիւնքի Մէրիգալըլար իատատա իսէր-լէր քի, պու կէմի Գուպա տատար-նին ալթը միլ աչըզնատա իսի, վէ Պատանեօղլարը պունու թուրթմայա հագգը եօղուտու, Պատանեօղլար տա-խի իատատա իսէրլէր քի, պիզ գարա-յա էագրն թուրթուգ, լաքին Պատանեօղլարընն գարա տէտիքլէրի տա-խի պիր Ինկիլիզ տատը օրտուզունա-տան, Ինկիլիզլէր տախի պու իշին ա-բասընա կիրէպիլիրլէր։ վէ իշ զնր-տէ կէօրիւլէպիլիճէյի վէճհ իլէ տա-հա զիատէ չամթալանըպ, իւշ տէվ-լէթ պէյնինտէ պիր միւնասատա օրա-պիլիր։

— Մէրիգատա, Լյատամա մատ-տէսի պու էնատէ ֆէվզէլատէ պիր շիտատէթ քէսպ իթմիշ տիր։ Պիր գաշ այ մուգատտէմ Մէրիգա էյլի-սի իլէ Լօրա Մէթնի պէյնինտէ օ գատտար զահմէթ վէ մէշաղատթա վէրիլէն գարարլարը, Մէրիգանդն ինամթօ մէճլիսի ազալարընատան պի-րիսի չիւրիթիպ վէ իպլթալ իթտի-րիպ Ինկիլիզլէրատէն օ գատտար զարար վէ զիան մամթուպ իսէր քի, պիւ-թիւն տիւնեատա էմալի նամէշուտ տուր։

Լվվէլա Լյատամա կէմիսինին եադրզը եախօտ էադմա իթտիկ կէմիլէրին պէտէրինի իսմէր, տանի յէն Լյատամա սէպէպ իլէ, տէնիզէ չրգամայան կէմիլէրին զիանը, տալի-սէն պու եիւզտէն ումմումի Մէրիգա թիճարէթինէ հասրլ օլան քիւլլիսէթ-լիւ զիանը, վէ բասիէն չիւնքի պու կէմի սէպէպի իլէ գանճէ տէրէլէր տայանըպ, ճէնկ պիր իբի սէնէ ու-զանտը, պու ճէնկին մասրաֆը, եա-նի ադալի պին միլիոն լիրա գատտար զարար վէ զիան, չէօյլէ քի Ինկիլ-թէրրա պիւթիւն Գրանատա էյալէ-թինի, օգիանոսլար տա օլան պիւ-թիւն տատարընը, նիհայէթ պիւ-թիւն Էսպթալիայը վէ պէլգիմ Էլինտիատանը տա Մէրիգալըլարա պազըշլատա ալթընատան գալգամայա-ճագ, իշթէ պու տավանդն նէ ճէ-տամէթտէ շէյ օլտուզու վէ նէ նէ-թիճէլէր հասրլ իտէճէյի, պու հի-սապլարատան տա գօլայ աղնաշրլրը։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԳԸ ՄԻՒԹԷՆԷՎԻՅԷ

Ռաբա հաղրէթլէրինին փաէլինատէնէ գուրը Ֆիւրի նէհրի էնարլարընատան պիր սէրա.

Մանզումէյի էֆքեար նօ 912 (1)

Ռաբա հաղրէթլէրինին իբի սէնէ-սէն պէրու պիր ումումի բու հանի մէճլիս թէտարիքեաթընատա պուլուն-

(1) Մանզումէյի եաղրլան պու պէնտ, միլլէթին Գաթոլիք գըսմը օգուտուգտա, զաղէթամրզա տէրճ իթտիյիմիզ իշին ապա թաճիպ իթմէսին, պու պիզ պիր սէնէտ տիր, եէնէ օ Մանզումէ իշին քի, կէչէնտէ պար պար պաղրրտը քի պիզ նէ վաղրթ Բօմա քիլիսէսինէ թահպիր իթմիշ պիզ կէօսթէրմէնլէր, վէ Գաթոլիք-լէրէ Պապական իտի վէրմէմիզ նէյէ տա-բրլրյօրլար, պիզ օնու բայէթ իշին սէօյ-լէյօրուզ քէնտիլէրինէ, չիմտի պու սէտա մուճիպլինճէ Բաբալար վէ խալէֆլէրի տա-գայէլտէն տէ աշաղը ատամլար օլտու-զունատան, արթըգ Պապականլար նէ օլուր պու բայէթի պիզէ իսէնլէր տիւշիւն-սիւն։

Լաքին էրմէնի զաղէթալարընդն հէր իշի կիւճիւ պըրագրպ։ քէնտիլէրինէ օլան թէնպիհին մուզայիրի օլարագ, հէր կիւն Բօմայը վէ Գաթոլիքլէրի թահդիրէ գալ-գրշմալարընդն պիր սէպէպի վար տրը քի, օնու օգույանլարըմրզա թարիֆ իթմէյէ մէճպուրուզ։

Բաբանդն տավէթ իթտիի պու տիւ-զերական ժողովք եօլու պիր շէյ օլա, պունու գապուլ իթմէյիպ, տըշարրտա գալան էրմէնի քիլիսէսինին հալի նէ օլուր օգույան քէչի իթմէլի, իշթէ պու սէպէպ-տէն նաչը տրը քի, էրմէնի զաղէթալարը տայիմա Բաբայը տա պօզմալը, Բօմա քի-լինէսինի տէ, ժողովքու տա, չիւնքի պունլար էյլի չէյլէր օլա, պունլարը գա-տու [illegible] ֆէնա օլմասը լազըմ կէլիր։

Լաքին ագը պաչնատա օլան ատամ-լար շու գատարընը օլուն տիւշինէ պի-լիր քի, էրրոբանդն պին գատար եպիսկո-պոսու, ճիւմէսի, իլմ իւ քիթապէթատ, ֆազլէթ իւ իսթիդատէթատ միւշթէհիր օլան զէվաթ օլատուգլարը հալտէ, պունլար մը էյի պիր չէյ եաբաբ՞, Եօխսա հէր կիւն զաղէթալարտա ահվալը մէրատուտէ-լէրինի օգուտուզումուզ էրմէնի եպիսկո-պոսլարը մը։

Զանն իտէրիզ քի մաթպուատթ էրրո-բատա պուրատան սէրպէսթ տիր, իսմի Մանզումէ հէպ էրրոբա զաղէթալէրինի կէօզտէն կէչիրսին, պագսըն քէնտի հէր կիւն նագլ իթտիի էրմէնի եպիսկոպոսլա-րը կիպի պիր եպիսկոպոս վար մը օնլա-րընն իշինտէ, վէ օլսա եաղմաղլար վէյր-տը։

Լաքին էրմէնի քիլիսէսի, եախօտ էրմէնի զաղէթալարը եա միլլէթի, բաբա-յա եա Գաթոլիքլիյէ գանը տիւշման ը-մրշ, պիզիմ այրպլատրզըմրզ պու տէյիլ տիր, հիչ պիր քիմսէնին իթիդատընա նէ միւսահէլէ իտէրիզ, նէ տէ քիմսէյի իթի-զատընատան տօլայը այրպլարրզ, ֆագաթ պիր թէրաֆատան պէօյլէ չէյլէր եաղրզ, ալիկէր թէրաֆատան պիզ բաբալարա սրբ-բաղան տէյօրուզ, Գաթոլիքլէրէ ուղղա-փար տէրիզ, էրմէնի Գաթոլիք պիր տիր տէյի, Ֆրիատնէական մուհապպէթ տա-թանլարընդն, էն հիյէքեարլրդտա պուլուն-տուդլարընը ադնաթմադ տրը միւրատը-մրզ։

Պու նատան մուհարրիրլէր չու գատա-ընը տա ալիչինմէյօրլար քի, քսբայա եա Գաթոլիքլիյէ պիր ֆէնալրդ իտէլիմ տէրքէն, քէնտի միլլէթլէրինին էվլէրինի երդայօրլար, խապէրլէրի եօգ. էյէր միլ-լէթ տէ պունլար իլէ հէմֆիքեար իսէ, նէ՝ տէր աճապա միթէմատին էրրոբա, զաղէթալարը օգուտուգտա։ Ներմի հիւքմ-տարընն վէ էլլի միլլէթին վէ իքի եիւզ մի-լիոն ատալինին թապի օլտուզու պիր քիւրսիյէ, իքի իւշ միլիոն սայրյը սա-յրլմաղ պիր սէֆիլ միլլէթին պու տէրէճէ թահդիրի, էրրոբատա նէ գատար վէ նէ հայսիյէթ վէրիր քէնտիլէրինէ, ազդասէր մուհարրիրլէր էյի տիւշինսիւնլէր։

տուզու, վէ տիւնեանդն պիւթիւն Խրիսթիյան փիսգոբոսպարընը պու մէճլիսէ տավէթ իլէտիլի մալիւմ տիւր։ Պէօյլէ պիր մէճլիսին պաշա չըգաճաղընա չօգլարը շիւպհէ իտէր-լէր իսի, վէ հալա շիւպհէ իտէն տէ վար։ լաքին պու նլարընն շիւպհէսի, Լյուրոբատա ճէնկ օլուր, եախօտ Լյու-րոբա հիւքմատարլարը պէօյլէ պիր մէճլիսի գատուլ իթմէզ կիպի մա-զաննատար իւզէրինէ իտի։ լաքին պու տէքա Ֆրատթ նէհրի քէնարլարընատան Մանզումէյէ վարիտ օլան պիր սէտա պու շիւպհէյի պիւթիւն պիւթիւնէ մահվ իտիւպ, պու մէճլիսին միւմ-քին օլամայաճաղընը արթըգ տէրէ-ճէյի պէտատհէթտէ իսպաթ իթմիշ օլտուզունատան, տօզրուսունու տէօյ-լէյճէքսէք։ Մանզումէյի հէր նէ գատար սէվմէզ իսէք տէ, պիւթիւն տիւնեատա, Խրիսթիյանլըզա, վէ պաշըճա գաթոլիքլէյէ իթտիի պու խըզմէթի տէ կէօրմէմէզլիք իտէմ-յիսի, արթըգ ֆարզ օլտու Մանզու-մէյէ գարշը հէր նէֆսանէյէթ վէ հէր խուսուսմէթի պէրթէրաֆ իտէրէք։ Ֆրատթ նէհրի քէնարընատան Մանզու-մէյէ ախզ իսէն տէտայը մահշէր պօ-ռուսու կիպի, միլլէթիմիզին Գաթո-լիք գըսմընա պիրտիրմէք, չիւնքի է-լիմիզսէն պու կէլիր, եօգսա եէթ-միշ իբի լիսանա թէրճիւմէ իթտի-րիպ, պիւթիւն տիւնեատա իշիթտի-րէճէք պիր պօռուս տուր։ Պուն-տան մատատա տիւնեատա մէզհէպճէ պիր պէօյիւք թէպտիլիք վաղտ տախի, եանի պիւթիւն խրիսթիյան-լըզըն Լյմիածին կաթողիկոսլուզունա թատի օլտուճաղը արթըգ քէք ուզուն վագրթա միւհթաճ օլմատըզընատան, պունու պիր ան էվվէլ կէօրմէք ի-չիւն միւսթաճէլէն Մանզումէյէ պօռույու պիզ տէ չալմայա միւսարա-թի իսէրիզ։

Ֆագաթ օգույանլարըմրզդան իսպ-թիտատէ շունու ըէճա իտէրիզ քի, Մանզումէ իլէ Մէճմուանդն իսթի-լաթը էքսէրիա պիր էյլէնճէ եա մատ-խարարլրգ նէզիմատէն օլտուզունատան, պունու տա օնա գրաս թուրթմասընը-լար, վէ ինանլար մահշէր պօռու-սունուն չալընաճաղընը պիլսէյէր, նէ հազրրլրգ կէօրէճէքլէրսէ, այնը օ հազրրլրգ կա պու պօռույու տինէ-սինէր։

Տինէյէլիմ էօյլէ իսէ, Խարվիմ զասը իլէ Ֆրատթ նէհրի քէնարընատան վարիտ օլան շու սէտայը, 912 նու-մէրօ Մանզումէ մուճիպինճէ։

"Օ.քի, հէմասրլարը վէ քէնտի զիւտասը վէ մայէսի իլէ փէրվէրտէ օլանլար իլէ իմթիզաճ իթմէնին էօ-լունու պու լամայրպ, պունլարը քէն-տինէ խատմ իթտի, օ ատատմ, պաշգա ատրրատան զուհուր իտիւպ, պաշգա տիւնեատա պաշգա էօնսիւրլէր իլէ պէպէնիպ վէ պէօյիւյիւպ, հաթթա ագրլ, ֆիքր վէ մէպտէ վէ սէրպէս-թիյէթը էֆքեար վէ սէրպէսթիյէթը ինանիյէթլէ թէրպիյէ օլան վէ պի-չիմէ կէլենլէր իլէ նասրլ պիրլէշիպ իմթիզաճ իտէպիլիրլէր։ (Պու իլք ֆրգրատա, օգույանլար պօռունուն նէ եիւքսէք սէտատէն գօբատուզունու աղնայապիլիրլէր, իսմի Թօփլանալըմ վէ տինէյէլիմ։

"Ս. Բաբա, քէք կէճ գալը իսէ տէ, պու օն տօգուզունճու տէհրտէ, Լյրմէնի վէ Բում բուհանի կիւ-բուհինէ տավէթնամէլէր կէօնտէրիպ անէրի Վատիկան տէրայը տամը տլ-թընա թօփլամագ իսթէր, վէ օ տա եօլտուզ պիր թարզ իլէ։

"Նէ իշիւն, նէ սէպէպ.

"Պիր աղ աշաղրատա կէօրէճէյիզ.

"Լաքին իսթիտատա կէօրէլիմ քի, Ս. Բաբա քիմ տիր, մէմուրլէթի նէ տիր։

"Չիւնքի պունուն իլէ ադնայապի-լիրիզ քի, պէօյլէ ատայիպ պիր թէ-շէպպիւսիւն քէնտինէ նէ՝ մինատիպ-թի վար, վէ նէ ճինս բուհատան իլէ-րի կէլմիշ տիր։

"Հէր քէս պիլիր քի, Ս. Բաբա տուզու, վէ տիւնեանդն պիւթիւն Խրիսթիյան փիսգոբոսպարընը պու մէճլիսէ տավէթ իլէտիլի մալիւմ տիւր։ Պէօյլէ պիր մէճլիսին պաշա չըգաճաղընա չօգլարը շիւպհէ իտէր-լէր իսի, վէ հալա շիւպհէ իտէն տէ վար։ լաքին պու նլարընն շիւպհէսի, Լյուրոբատա ճէնկ օլուր, եախօտ Լյու-րոբա հիւքմատարլարը պէօյլէ պիր մէճլիսի գատուլ իթմէզ կիպի մա-զաննատար իւզէրինէ իտի։ լաքին պու տէքա Ֆրատթ նէհրի քէնարընատան Մանզումէյէ վարիտ օլան պիր սէտա պու շիւպհէյի պիւթիւն պիւթիւնէ մահվ իտիւպ, պու մէճլիսին միւմ-քին օլամայաճաղընը արթըգ տէրէ-ճէյի պէտատհէթտէ իսպաթ իթմիշ օլտուզունատան, տօզրուսունու տէօյ-լէյճէքսէք։ Մանզումէյի հէր նէ գատար սէվմէզ իսէք տէ, պիւթիւն տիւնեատա, Խրիսթիյանլըզա, վէ պաշըճա գաթոլիքլէյէ իթտիի պու խըզմէթի տէ կէօրմէմէզլիք իտէմ-յիսի, արթըգ ֆարզ օլտու Մանզու-մէյէ գարշը հէր նէֆսանէյէթ վէ հէր խուսուսմէթի պէրթէրաֆ իտէրէք։ Ֆրատթ նէհրի քէնարընատան Մանզու-մէյէ ախզ իսէն տէտայը մահշէր պօ-ռուսու կիպի, միլլէթիմիզին Գաթո-լիք գըսմընա պիրտիրմէք, չիւնքի է-լիմիզսէն պու կէլիր, եօգսա եէթ-միշ իբի լիսանա թէրճիւմէ իթտի-րիպ, պիւթիւն տիւնեատա իշիթտի-րէճէք պիր պօռուս տուր։ Պուն-տան մատատա տիւնեատա մէզհէպճէ պիր պէօյիւք թէպտիլիք վաղտ տախի, եանի պիւթիւն խրիսթիյան-լըզըն Լյմիածին կաթողիկոսլուզունա թատի օլտուճաղը արթըգ քէք ուզուն վագրթա միւհթաճ օլմատըզընատան, պունու պիր ան էվվէլ կէօրմէք ի-չիւն միւսթաճէլէն Մանզումէյէ պօռույու պիզ տէ չալմայա միւսարա-թի իսէրիզ։

Ֆագաթ օգույանլարըմրզդան իսպ-թիտատէ շունու ըէճա իտէրիզ քի, Մանզումէ իլէ Մէճմուանդն իսթի-լաթը էքսէրիա պիր էյլէնճէ եա մատ-խարարլրգ նէզիմատէն օլտուզունատան, պունու տա օնա գրաս թուրթմասընը-լար, վէ ինանլար մահշէր պօռու-սունուն չալընաճաղընը պիլսէյէր, նէ հազրրլրգ կէօրէճէքլէրսէ, այնը օ հազրրլրգ կա պու պօռույու տինէ-սինէր։

Տինէյէլիմ էօյլէ իսէ, Խարվիմ զասը իլէ Ֆրատթ նէհրի քէնարընատան վարիտ օլան շու սէտայը, 912 նու-մէրօ Մանզումէ մուճիպինճէ։

"Օ.քի, հէմասրլարը վէ քէնտի զիւտասը վէ մայէսի իլէ փէրվէրտէ օլանլար իլէ իմթիզաճ իթմէնին էօ-լունու պու լամայրպ, պունլարը քէն-տինէ խատմ իթտի, օ ատատմ, պաշգա ատրրատան զուհուր իտիւպ, պաշգա տիւնեատա պաշգա էօնսիւրլէր իլէ պէպէնիպ վէ պէօյիւյիւպ, հաթթա ագրլ, ֆիքր վէ մէպտէ վէ սէրպէս-թիյէթը էֆքեար վէ սէրպէսթիյէթը ինանիյէթլէ թէրպիյէ օլան վէ պի-չիմէ կէլենլէր իլէ նասրլ պիրլէշիպ իմթիզաճ իտէպիլիրլէր։ (Պու իլք ֆրգրատա, օգույանլար պօռունուն նէ եիւքսէք սէտատէն գօբատուզունու աղնայապիլիրլէր, իսմի Թօփլանալըմ վէ տինէյէլիմ։

"Ս. Բաբա, քէք կէճ գալը իսէ տէ, պու օն տօգուզունճու տէհրտէ, Լյրմէնի վէ Բում բուհանի կիւ-բուհինէ տավէթնամէլէր կէօնտէրիպ անէրի Վատիկան տէրայը տամը տլ-թընա թօփլամագ իսթէր, վէ օ տա եօլտուզ պիր թարզ իլէ։

"Նէ իշիւն, նէ սէպէպ.

"Պիր աղ աշաղրատա կէօրէճէյիզ.

"Լաքին իսթիտատա կէօրէլիմ քի, Ս. Բաբա քիմ տիր, մէմուրլէթի նէ տիր։

"Չիւնքի պունուն իլէ աղնայապի-լիրիզ քի, պէօյլէ ատայիպ պիր թէ-շէպպիւսիւն քէնտինէ նէ՝ մինատիպ-թի վար, վէ նէ ճինս բուհատան իլէ-րի կէլմիշ տիր։

"Հէր քէս պիլիր քի, Ս. Բաբա

պապան քիլիսէսինին պաշ փիսգոբոս-սու օլմագլա պէրաբէր, Բօմա շէհ-բինին շէհր էմինի եախօտ փատրիշա-հը տրը, եանի հէմ բուհանի հէմ ճիսմանի պիր հիւքմատար տրը։ Ս. Գուլյան իսթէրսէ պու մատտէ հագ-գընատա քէնտի թէրաֆընատան շու իլ-լավէյի տէ իսէպիլիր։ Նէ մինատի-պէթի վար ըշրզին գարանլըգլա, վէ Բրիստոսուն շէյթան իլէ։

"Լաքին պէն (Խոսրով) պու պապ-տէ թէվարիսէ միւբաճատթ իսէրիմ պագալրմ օնկար նէ՝ տէր։

„Լյսկի վէ ումումի թէվարիսլէ-րէ, միւբաճատթ օլունուգտա, իւ-չինճի վէ տէօրսինճի տէհրէ կէլինճէյէտէք, Բօմա քիւրսիսինէ օ-թուրանլար տա Լյրմէնի քիլիսէլէրին-տէ օլանլար կիպի, վէ պունարընն խըզմէթի, այնը առաքեալլար կիպի, Բրիստոսուն տավարլարընա հաղմ-լիրլէ չօպանլրգ իթմէք, վէ կիւնահ-քեարլարը տինատարլրգա թահվիլ իթ-մէք իսի . . . . լաքին օնտան սոշ-րա. առաքեալլարընն կիւնիւնտէն զուհուր իսէն օ բուհանի Թէվազիւ-ուսուլինի, տիւնեէվի սալթանա-թա թահվիլ իսէրէք, պէօյիւք պէօ-յիւք իւնվանլար ալան, տիւնեէվի թանթանալարը իլէ էքեատիւր էտի-նէն վէ պիր պիրինէ դարշը սիճիլէր էատարը իլէ Խաքա իսմինտէ օլան մաղրուր քիմսէլէր պիր պիրինէ խա-լէֆ օլմայա պաշլատարլար, քի սալ-թանաթ իզվարլերի իլէ քէօր օլուպ, խաթատան խաթայա միւլէմմա օլ-տուլար։ Պու տէտիքլէրիմի թէվա-րիսլէ խսպաթ իսէրիմ։

„Կոստանդիսուն կիւնիւնտէ (տէօրսինճի տէհր) Լ իպէրիոս Խա-քա, վէ բուհանի կիւբուհին պիր պէօյիւք գըսմը, Լյրիոսա թապի օլ-տուլար։ Հէրանիմոս տէր քի։ "Տիւն-եանդն Լյրիոսա թապի օլմատընա տիւնեատա թաճիպ իթտի, Սուրբ Լթանաս տէր քի. պու Խաքանդն խատմի Փէլիքս բաբա, պու տա Լյ-բիոսա թապի օլտու։ (Յաղագս ա-ռանձնութեան, երես, 835)

„Լէտինճի տէհրին սօնլարընատա, իբինճի Յուսթինիանոսուն էլի իլէ Սթամպօլատա Թոփլանան Թրուլեան մէճլիսի, Հօնորիոս քաբայը, ֆրանմ հերեթիկոս ժաղոմընատա, դատապար-տել իթտի, կանոն 2։

„Վիգթոր բաբա, պիր տէֆա մանդանեանլարընդն հերեսիկոսլուզու-նու գապուլ իսիպ, սօղրա Տեր-տուզիանոս Փրագմոսոս գարշը դա-տապարտել իթտի Գ. Լ.

„Վիրգիլիոս բաբա, Լյուսիքէ-սին հերեսիկոսլուզունու թահսին ի-սիպ, վէ մէկեմէպէրինին պիրին-տէ, Բաղկեդոն ժողովքունու բա-նադրանք իլէ ըէտտ իթմիշ տիր, վէ Բրիստոստա իքի բնութիւն վար տէյէնլէրի քէզալիք նզուել իթմիշ տիր։ Լ իպերիոս Գ. Լ. Ի. Մանցի-օնա գարշը։

„Օսիմոս (բաբա) քէք չօգ մէճ-լիսլերտէն դատապարտել օլան Պիղա-գիոս նամ բէֆգիլէր պարշընը հիմա-յէթ իթտի։ (գարէգրոՒԲ պարօնիսի ԼՆ ԼՆ։

„Մթէլա իսմինտէ Բօմայա թապի պիր ատատուածաբան տէր։ Բօմա բա-բաբարընատան չօգլարը եանըլարլար, Մարցելինոս բաբա, բութլարա գուրպան քէստի։ Օն իբինճի Յով-հաննէս, Բրիստոսա, հայր Լատու-ածատան վէ հոգին սուրբատան պէօյիւք տիւր տէտի։ (Մթէլա, Պուկ, Ի Գ. 36 իւ զէրինէ, սահիֆէ 280.

„Բօմայա թապի գարտինալ Պա-ռոնիոս տէր։ Լիւզ էլլի սէնէ գա-տար միւատէթ Բօմա բաբաբարը տէ-յիլ առաքելական Բրիստոնեարար, իլլա պիր թագրմ մուրթատալար իսի-լէր։ քի բոսպուլարընն գուվվէթի, վէ թէօսգանա Կրան տուգարարընդն ճէպրի իլէ բաբա թախթալարընա ճիւ-լիւս իսէրլէր իսի, պունլար սօն տէրէճէ ալչագ, վէ զայէթ մուխա-

թարալը ախլագ սահիպի, պիւթիւն պիւթիւնէ պօզուգ ատամլար օլուպ, պիրէր ճանավար խիլէր։

(Տրէգէր յամի պեառն 827 ամ, պու զաթ եւնէ հէջլէ նագլ խէր։

„Նէ ոէֆիզ հալամ խի օ վսգըթ Բօմա քիլիսէսի, նէ զաման քի, բէք գուվվէթլի վէ էսկէսիզլիին օ պիր ու ճունա կէչմիշ օլան բօպուլար Բոմայա հիւքմ խէրլէր խի, վէ քէնտի իրատէլէրի իլէ թախթաա օթուրանլարը վէ թեմանկան եպիսկոպոսլարը թէպիլ խէրլէր խի, վէ էն ոէհշէթլու հալլէրի ոէ շու խի քի, պունլար (բօպուլար) քէնտի գուվվէթլի իլէ, զէնֆարէլէրինի օ Սիրիէ էֆէնտիրը Պեարոսուն թախթընա օթուրտուրլար ըսը։ Տրէգէր 912 իւզերինէ։) Վէ թէքբար Սերքիս Բաբանըն վէլէտը գինասը օլան 12 ինճի Յովհաննէսին իւզերինէ եաղարգտա, շէջլէ սէջլէր։

„Բոմա քիլիսէսի քէնտի քէնտինէ պըրագտը քի, էջլէ պիր ճանավարըն էլինտէն օգատար մէշագգաթ չէքսին, վէ 12 ինճի Յովհաննէս բաբա իչին ոէր քի բօպուլարը էլի իլէ բաբալըզա վալ օլտու, 955 սէնէսինտէ վէ օ տա օն սէքիզ եաշընտա օլարագ, պու միւվէրրիխ, պու բաբայա մէքբուհ ճանավար խամինի վէրիր։

„Յէնէպիւն խամինտէ վէ Բոմայա թապլի պաշգա պիր միւվէրրիխ 1033 սէնէսի իւզերինէ եաղարգտա, շէջլէ սէջլէր։ Պու կինդիրտէ բաբալար տէյիլ ինթիխապ իլէ, իլա խմբերթաթօրլարը իրատէսի իլէ բաբա օլտուգլարընտան պիրէր ճանավար ի՝տիլէր։

„Իշթէ պէջլէ Լահուտիլէրտէ Ընտիոքոս փատիշահէն կիւնիւնտէ վագի օլտուզու միսիլու, խիլաֆէթը շէրիֆ մահվ օլտու։

„1033 տէ, Իէնէդիկոս, օն եաշընտա օլտուզու հալտէ, քէտէրի օրան Թուտօրս գօնթէսի թէքրաֆտարլարընէն եէտի իլէ Բաբա օլտու Պարոնիոս, Բլաթինա, վէ Բոմայա թապի սայրը միւվէրրիխէր պու Բաբայը ֆէզահէթ ճանավարը կիսի նագլ խէդիր։

„Պու Բաբանըն կիւնիւնտէ, պաշգա խի Բաբոս տոռհա վար ըսը Սեղբեստրոս Գ. վէ Գրիգորիս Դ. խամի իլէ։

„Հէնրիկոս Բ. բէք չօգ գուվվէթի տարէրլէտ իլէ Իթալիայա տուխուլ վէ օրատա պիր մէճլիս իթտի, ճէպր իթտի քի, տօգուզունճու Իէնէդիկոս իւչիւնճի Սեղբեստրոս, վէ տէօրտիւնճի Գրիգոր, բաբալըգտան չէգըրնլար, չիւնքի պունլար տէհշէթլու ճանավարլար խիլէր։ Պունլարըն իւչի տէ պիրպիրինի նեզվել խէրլէր իտի էն. Նիհայէթ Գօսթանչա մէճլիսինին հիւքմիւ իլէ տիւշտիւրէր վէ պունլարըն եէրինէ կէչտի պէշինճի Մարտինոս բաբա։

„Պու մէճլիսին իչինտէ իւչիւնճի Յովհաննէս բաբա, զայէթտէն տէհշէթլու ֆէզահէթլէր վէ հերետիկոսլարը իլէ գատապարտել օլտու, մէսէլա գարտաշլրնէն ֆամիլիասընը գուլանմագ. վէ պիր թագըմ սուրբ կոյսլար վէ սայրը պիր չօգ գաբըլար վէ գըզլար իլէ զինա իթմէք. զէհիր վէ սայիր վասէթալար իլէ ատամ էօլտիւրմէք կիսի ֆէզահէթլէր քէզալիք թատանիւա իլէ իդրար իթմէք քի, ինտանըն ճանրատա թէնի իլէ պէրապէր էօլիւբ, վէ ինտանըն բուհ տուզ հայվանլարատան հիչ ֆէրգի եօք տուր։ (Կէօր լապէ սրաբք ժողովոց. վէճիւք Գօսթանցայի ընդհանուր ժողովոյն. ժողով ԺԲ. երես 45–56.)

„Էրթրգ նէ՝ ուզաթայրմ (տէր խոսրով) պու գատարընը քեաֆի ատատխէրէք, կէլէլիմ պունլարըն մէմուրկէթինէ վէ հարէքէթլէրինին թէճէսիսինէ։

„Օգուստան էլպէթտէ ֆէհմ լ. տէճէք տիր քի՝ պու մէյատանա գօնուլան շահատէթլէրին ճիւմլէսի, խատմէր թէրաֆընտան տէյիլ տիր, իլլա ասել քէնտի քիլիսէլէրինին էն մէշհուր միւվէրիխլէրինին հիքեայէսի

„Նէ խի պու բաբալարը մէմուրկէթի։

„Հալիքէ եատագ իթմէք քի, Ընտուատաշունչ քիթապընը օգումասընլար եախօտ տահա տօղրուտու ատհալինին էլինտէն ախլագ բուտուլասընը ալմագ, քի նէրէյէ կէօթիրիլիւյօրլար, պիրմէսինէր։ (Ընտուատաշունչու օգումագտան զիատէ ֆէնալըգ զուհուր խտէր նէթէքիմ էյլիք)։ Տրիտենդեան մէճլիսինին հիւքմիւ, պու տուր Տէնսին Ընտուատաբանութիւնտա։

„Ալահատան ինտանա պախշ օլունան, սէրպէսթ իրատէ վէ սէրպէսթ թէմեղ գուվվէթինի էֆիշտիրէրէք օնլարը քէօր սագլամայա չալըշմագ ինտանըն զամիրինէ հիւքմ իթմէք, վէ ֆէնայա էյի, էյնէ ֆէնա տէտիրթմէք։ Գարտինալ Ռէլլարմին շէջլէ տէր. „Էյէր բաբա պիր եանլըշլըգ պիր գապահաթա բուխաթ վէրսէ, վէ պիր ֆաղիլէթի մէն լթտէ քիլիսէ մէճպուր տուր օ գապահաթա էյի, վէ ֆաղիլէթէ ֆէնա տէմէյէ. (Հրոմայ քահանայապետին վրայ, գիրք Դ. գլուխ Լ.։

„Սէմավէի տիւնեէվի իլէ գարըշտրմագ, քիպիր իւնվանլարա զահիպ օլմագ, եէտինճի տէհրին օ առաբական ալչագ կէօնիւլիւք խրզմէթինի Գրիստոսուն միւբատինա մուզայիր օլարագ, մաղրուրիսէթ հիւքիւմէթինէ թէպտիլ իթմէք, վէ ճիւմլէնին իւզերինէ հիւքմ իթմէյէ ճէսարէթ իթմէք. „Բաբանըն, վատիշահլարը գէյուպ գալտրրմայա նուֆուզու օլտու. քէնտինի տիւնեանրն հէվի հիւքմատրարընտան իւսթիւն թութտու, վէ նիհայէթ էն պէջիւք խմբերաթօրլարատա այագլարընը էօբտիւրտիւ։ Լէոտինճի Գրիգորիոս բաբա, տէօրտիւնճիւ Հէնրիկոս խմբերաթորու ջըպլագ այագլարը իլէ գաբուսունտա պէքլէթտի, տէօրտիւնճիւ Աղէքսանդր բաբա, պիրինճի Աղէքսանդր խմբերաթորու այագընընն ալթընա ալտը, վէ պէյնունու չինէտի։ Զէլէստինոս բաբա, ալթընճը Հէնրիկոսուն թաճրընը այագը իլէ, եանի պիր թէփմէ իլէ պաշընտան աշաղը ատթը։

„Օգուստան, էյէր միմբին իսէ, պու պաթալ քիպը էլամէթլէրինի ինճիլի շէրիֆին թէվաղիս թալիմաթը իլէ իթթիֆագ իթտիրակէսէն սօղրա շու քէրամէտրրտա խաթրընա կէթիրսին։ (Պէնիմ բատիշահլըղըմ, պուտիւնեատան տէյիլ տիր։ Իշինիզէն պէջիւք օլմագ խաթէյէն, հէվտինէ տէ գուլ օլտուն, եախօտ պէջիւք սուրբ Գրիգոր բաբանըն շու քէրամտրը իլէ պիրլէշտիրէ պիլսին։ „Քիմ քի գալպինին քիպրի իլէ քէնտինէ ընդհանրական եպիսկոպոս խամի վէրիր խսէ, եախօտ խաթէր խսէ քի, պու խամի վէրտիկլէր քէնտինէ նէռին գլավուզու տուր. (Մ. Գ. գիրք. Գ. գլուխ Լ.) „Վէ Սաթանպօլ պատրիարքը իլէ իթթիֆի միւճատէլէտ տէր քի, քիմքի քէնտիսինի տիւնեա իչինտէ, ընդհանրական եպիսկոպոս, եախօտ քիլիսէնին պաշը տէյի թէամիէ խաէր խսէ, օ ատամ, ֆէնա հերետիկոսլուգ քիւֆր վէ քրիսթիանլըղա գարշը շէյթանի պիր հարէքէթ իթմիշ օլուր։

„Խմաի պու լագըրտըլարա պագարագ եա օ տուր քի պէջիւք Գրիգորիոս բաբա հերետիկոս օլմայը ալը, եախօտ օնա խալէֆ օլան բաբայը, ֆէնա, հերետիկոս, քիւֆրպաղ, շէյթանի. վէ քրիսթիանլըղա գարշը ինանտրար օրմալը տրը։ Ինտանտրարընն էօմրիւնիւ թէլէֆ իթմէյէ էմր վիրմէք, վէ օնատան քէյֆ տույմագ. „Ինկիլիզ թէրրատա Բոմայա թապի Մարիամ գրպիչանըն կիւնիւնտէ, տէօրթ սէնէնին իչինտէ 288 քիշիի սաղ սաղ եագտըլար, վէ բաբանըն թէբլիֆլէրինի գապուլ իթմէտիքլէրի իչիւն 4 եիւղ քիշիտէ էօլտիւրտիւլէր։

1572 տէ Ֆրանսատա, օգոստոս 24 տէ, քիպարզատէլէրտէն պէշ եիւզ քիշի վէ ֆիւրումայէտէն տախի օն պին քիշի էօլտիւրտիւլէր, պունուն իւզերինէ օն տէօրտիւնճիւ Գրիգոր բաբա սէվինճինտէն էմր իթտի քի, թօքտոր վէ թիւֆէնքլէր ատթըրը, վէ բիլիսէլէր տէրուենտտէ թէշէբբիւր տուվայրը օգունտուն, վէ պուապիմ վուգուաթըն հիւքմէթինէ մինտիրը պասըրը։ „Սպանիանըն ինգուիզիսիօն տէվրինտէ, էն աշաղը էն աշաղը օթուզ իքի պին քիշի եագտրրար, վէ իւչ եիւզ պին քիշիտէ մահպէսէ գօտուլտը, ատտրըտ վէ իսկէնճէլէր վէրտիլէր։

„Օն իւչինճիւ տէհրտէ, իւչինճիւ Ինոսենտիոս, բաբանըն էտի իլէ Ալպիժօալարա գարշը օլան հալանանք քիւչիւք պիր գըրադըգմըրտը ատատ քի բաբայը թանրմատրգալրը իչիւն, պիր միլիոն ատամըն գանը տէօքիւլտու։

Խիրիմը Կէլէճէ։ Հոֆրա

Լրզրուտ ճանիպինտէն նիսան 24 թարիխի իլէ թէքրաֆըմըզա շուվէճհ իլէ եաղըլը տրը։

Իշպու բաղդատիտա, Ռէնապը հագրէթը վիլայէթլէհնահի, խմիհքեամաթ բէհիսի ատատէթլիւ Մուսթաֆա բաշա հագրէթլէրի, մէրքէզը վէվա մութասարրիֆը ատատէթլիւ Մունիպ բաշա վէ տէֆթէրտարը վիլայէթ ատատէթլիւ Լիմին պէյ էֆէնտի բիֆագաթլէրի իլէ, էվվէլա Բուսիա տէվլէթի ֆախիմի. գօնսուլնա, անտէն Գաթալիք մէրխատը սէմատթլիւ փիոգրաս հագրէթլէրինէ, վէ օնատան տախի Լիմէնի վէ Բում մէրիատարարընա պէրայի թէպրիք զրմիրնտա թէվէճճիւհիւ ատագատրլէրի վագը օլուպ, էօթէտէն պէրու պու մինվալ մէրատիմին պուրաճա պիրինճիսի, վէ միւսավիթ ուսուլի մուհասին շումուլու սէմէրէի հտիլէ իպրազը արզուսունա օլտուզունատան, կիւրիհի սիքի ճիմլէ Իսվիլէրին տէրսունէրի մէսէրքէթլէ մէճմուն վէ գուտումու մէգպուրուն մուհասին զիվէրը զէպան. էրի օրարագ, զաթը հագրէթը Շէվքէթ մուատ էֆէնտիմիզ հագրէթլէրինին էօմրիւ թէզայիւտ վէ իդպալը ֆէրատան, վէ հէր տայիմ նուսրէթշէար իլգու թիւմանէրի, նիյազէրինի, պարկեատը ֆէյեազը մութլագա ըզհար ու իսթիրհամտէ պուլունտուգլարընը պիլ մէճմունիյէ պէյանէ միւսարատթ էյլէյէսիզ։

— Մէմալիքի մահրուսէի Շահանէտէ, թէպտայը էճնէպիյէնին էմրլաք սահիպի օրմասը հագգընտա օ. լան նիզամը Ա.լի, Շըվէտ տէվլէթի թարաֆընտան տախի թատիգ օլունուզու իշիտիրմիշ տիր։

Բարյրոգեն Հոգեոր իշխանութեան յայտարար ծանօթութիւն.

Իւր քանզի բազումք բազմօրինակ խորհեցան և խօսեցան յաղագս կաթողիկոսական կամ Օրմմարեան միաբանութեան առ ի մի յօդել և միացուցանել և ի մի յօդ և ի մի կարգ միութեան ընդ նախագահական Հղերց Կ. Պոլսոյ ամենեին անզանազան ի միմեանց ըստ վիճակին և ըստ հանգամանց կղերիկոսական վարուց և գնացից Արևելեանս եկեղեցւոյ և սովորութեան ազգիս։ Այլ յաղագս ընդդէմ ելանելոյ պէս պէս պայմանաց ուխտադրութեան երկաքանչիւր կողմանայս ինքն կաթողիկոսական միաբանութեան և կղերացն Պոլսոյ անդորձադրելի եղև և վախճանազուրկ, զի միաբանութիւն Օրմմառեան վասն վաղեմի և ի հին աւուրց կանոնի գաղուլ իթմէտիքլէրի իչիւն 4 եիւղ քիշիտէ էօլտիւրտիւլէր։

1572 տէ Ֆրանսատա, օգոստոս 24 տէ, քիպարզատէլէրտէն պէշ եիւզ քիշի վէ ֆիւրումայէտէն տախի օն պին քիշի էօլտիւրտիւլէր, պունուն իւզերինէ օն տէօրտիւնճիւ Գրիգոր բաբա սէվինճինտէն էմր իթտի քի, թօքտոր վէ թիւֆէնքլէր ատթըրը, վէ բիլիսէլէր տէրուենտտէ թէշէբբիւր տուվայրը օգունտուն, վէ պուապիմ վուգուաթըն հիւքմէթինէ մինտիրը պասըրը։ „Սպանիանըն ինգուիզիսիօն տէվրինտէ, էն աշաղը էն աշաղը օթուզ իքի պին քիշի եագտրրար, վէ իւչ եիւզ պին քիշիտէ մահպէսէ գօտուլտը, ատտրըտ վէ իսկէնճէլէր վէրտիլէր։

„Օն իւչինճիւ տէհրտէ, իւչինճիւ Ինոսենտիոս, բաբանըն էտի իլէ Ալպիժօալարա գարշը օլան հալանանք քիւչիւք պիր գըրադըգմըրտը ատատ քի բաբայը թանրմատրգալրը իչիւն, պիր միլիոն ատամըն գանը տէօքիւլտու։

Խիրիմը Կէլէճէ։ Հոֆրա

Լրզրուտ ճանիպինտէն նիսան 24 թարիխի իլէ թէքրաֆըմըզա շուվէճհ իլէ եաղըլը տրը։

Իշպու բաղդատիտա, Ռէնապը հագրէթը վիլայէթլէհնահի, խմիհքեամաթ բէհիսի ատատէթլիւ Մուսթաֆա բաշա հագրէթլէրի, մէրքէզը վէվա մութասարրիֆը ատատէթլիւ Մունիպ բաշա վէ տէֆթէրտարը վիլայէթ ատատէթլիւ Լիմին պէյ էֆէնտի բիֆագաթլէրի իլէ, էվվէլա Բուսիա տէվլէթի ֆախիմի. գօնսուլնա, անտէն Գաթալիք մէրխատը սէմատթլիւ փիոգրաս հագրէթլէրինէ, վէ օնատան տախի Լիմէնի վէ Բում մէրիատարարընա պէրայի թէպրիք զրմիրնտա թէվէճճիւհիւ ատագատրլէրի վագը օլուպ, էօթէտէն պէրու պու մինվալ մէրատիմին պուրաճա պիրինճիսի, վէ միւսավիթ ուսուլի մուհասին շումուլու սէմէրէի հտիլէ իպրազը արզուսունա օլտուզունատան, կիւրիհի սիքի ճիմլէ Իսվիլէրին տէրսունէրի մէսէրքէթլէ մէճմուն վէ գուտումու մէգպուրուն մուհասին զիվէրը զէպանէրի օրարագ, զաթը հագրէթը Շէվքէթ մուատ էֆէնտիմիզ հագրէթլէրինին էօմրիւ թէզայիւտ վէ իդպալը ֆէրատան, վէ հէր տայիմ նուսրէթշէար իլգու թիւմանէրի, նիյազէրինի, պարկեատը ֆէյեազը մութլագա ըզհար ու իսթիրհամտէ պուլունտուգլարընը պիլ մէճմունիյէ պէյանէ միւսարատթ էյլէյէսիզ։

— Մէմալիքի մահրուսէի Շահանէտէ, թէպտայը էճնէպիյէնին էմրլաք սահիպի օրմասը հագգընտա օ. լան նիզամը Ա.լի, Շըվէտ տէվլէթի թարաֆընտան տախի թատիգ օլունուզու իշիտիրմիշ տիր։

Բարյրոգեն Հոգեոր իշխանութեան յայտարար ծանօթութիւն.

Իւր քանզի բազումք բազմօրինակ խորհեցան և խօսեցան յաղագս կաթողիկոսական կամ Օրմմարեան միաբանութեան առ ի մի յօդել և միացուցանել և ի մի յօդ և ի մի կարգ միութեան ընդ նախագահական Հղերց Կ. Պոլսոյ ամենեին անզանազան ի միմեանց ըստ վիճակին և ըստ հանգամանց կղերիկոսական վարուց և գնացից Արևելեանս եկեղեցւոյ և սովորութեան ազգիս։ Այլ յաղագս ընդդէմ ելանելոյ պէս պէս պայմանաց ուխտադրութեան երկաքանչիւր կողմանայս ինքն կաթողիկոսական միաբանութեան և կղերացն Պոլսոյ անդորձադրելի եղև և վախճանազուրկ, զի միաբանութիւն Օրմմառեան վասն վաղեմի և ի հին աւուրց կաթողիկոսաց իւրոց պարտաւորեալ ուխտադրութեանց և 'ի հիմնարկութենէ անտի 'ի վար արկեալ սովորութեանց ընթացից և գնացից երկար ժամանակաւ հնացելոց, և մինչև ցայսօր ժամանակի պինդ պահելոյ և 'ի նոյն շարունակեալ յարատևութեանց ոչ կարէ թողուլ ըզլաւագոյն վիճակ իւր և յայլումնոր և ստորին պայման վիճակի խոնարհիլ, յոր և ոչ կարէ գառնալ առանց մասնաւոր հրամանի կամ թոյլատրութեան սրբոյ գահին, ըստ այմ և գղերցն Պոլսոյ 'վասն տար օրինակ տարաղուծանր պարտաւորութեան ուխտադրութեան կաթողիկոսական միաբանութեան, և ընդ նոր իմն դժուարակիր բեռանց պարտաւորութիւն ձգելոյ զանձինս որում չեն, և չեն իսկ պարտանդեալ՝ մերժեալ հրաժարեցան յընդխառնելոյ յայս կարգ միաբանական, որոյ վասն ինքնին լուծաւ միութիւնն և վախճանազուրկ անգործադրելի անգործադրելի խորհրդածութիւն, յայս բազմաշփոթ յուզմանց միջի, և գոդ իմն տարակուսանաց պարտ անձին վարկայ առաջի առնել հոգևոր իշխանութեան և զիմ առանձին կարծիս, իբրև զելս կամ հնարքս միաձայնութեան իւրաքանչիւր կողմանն յետ 'ի քննին առնելոյ և զկարծիս ոչ սակաւ գիտնաւորաց, բայց միշտ իբրև առանձին ոք. և մասնաւոր խորհրդածութեամբ ղլուագոյնն տնօրէնութեան Սրբազան գահին, անշարժ անխարատ անբռնադատ յումէք և յիմ վերայ վերաբերեալ զպատասխանատուութիւնն։ Վասնորոյ ասեմ թէ յամենեցուն գովելի նա է որ զաղնուագոյն պայման վիճակին յորում էդ տեսչութիւն Ընտուածային, թէ առաւել ևս կատարելագործելոյ զնոյն ոչ զհետ կրթեցի, գէթ ստուերածս ինչ ջանայ չձգիլ, Ընդ, կարգք պայման վիճակներնթացք և ուխտադրութիւն Օրմառեան միաբանութեան 'ի միջոցի հարիւր յիսուն ամաց յայս տապարէզ թուի նահատակեալ 'ի քաղց 'ի ծարաւ 'ի ցուրտ 'ի մերկութեան 'ի վիշտ 'ի նեղութեան 'ի հալածանս և յոր այլ ևս թուեանն Ա՛ռաքելոյն և որպէս ցուցանեն վէպք և դէպք պատմութեան 'ի քարոզութեան բանին և 'ի դարձ հաւատացելոց, որք արդարև գործեցին զմեծամեծս չասեմ զաքանչելիս մանաւանդ յայսմ վերջին ժամանակիս, և ահա յայս ամենայն ոչ ապաքէն քաջադէպ փայլէ գերասուիճան կարգ առաքինի գործոց և վարուց. և գեղեցիկ ոգի Ընտուածպաշտութեան 'ի տարածանել զլոյս աւետարանին ընդ ազգս ընդ ազինս ընդ քաղաքս ընդ գիւղս որպէս և եղև իսկ և վկայէ ամենայն աշխարհ։ Իսկ զարդիս յայսմ պողոտայէս չեղիլ արդարև ծանր թուի մեզ յոյժ, Կիլիկիոյ և Ասիոյ մեծագոյն մասին ուղղափառաց չասեմ ամենեցուն ժառանգելոյ զծէս և զանուն հայրենի այսր միաբանութեան են արդիւնք, և տարածելոյ ուղղափառ սրբոյ կրօնիս և գարձի բազմաթիւ ժողովրդեան, և շինութեան յոգնաթիւ եկեղեցեաց և մատրանց և դպրոցաց արանց և կանանց ձրիաբար, են անխոնջ վաստակք այսր միաբանութեան, ապա ըստ ամենայն գրլխոց չինչ իրաւացի կալ մնալ (միաբանութեանն) հաստատուն յառաջին կայս իւր Աբբութեան փոխան այսչափ առաքելագործ վաստակոց իւրոց, անյողդողդ անշարժ անփոփոխ ի նոյն նախկին կարգս որ կանոնադրութեան ըստ հաճութեան և հաւանութեան Առաքելական սրբոյ գահին, դարձեալ և զայս ևս ասեմ թէ որ միաբանութիւն ազգիս 'ի շնորհս և ի սէր նորա և 'ի մխիթարութիւն Ազգային իշխանութեան և իրաւասութեան յայսչափ ամաց հետէ յինքն գրաւեալ և իբր սեպհականեալ զամենայն ճո

ֆուԹիւն իշխանուԹեան և դերապատուԹեան, կաԹողիկոսուԹեան ասեմն եպիսկոպոսուԹեան առաջնորդուԹեան և հովուԹեան 'ի գեղեցիկ իմն և յերջանիկ միուԹեան ազգիս զամենայն նուիրեալ զոհեալ իցէ անկեղծութեան առ 'ի կազմել զազգն ի մի հօտ և 'ի մի հովիւ ընդ միով գլխով ՊատրիարգուԹեան կամ կաԹողիկոսուԹեան, և զԹագդն հովուապետական իբր զգաւազան լուսաւոր չաւանդ յօրինեալ իցէ և կապեալ 'ի գլուխ գեր. Նախագահին Պոլսոյ, իբր առաւել յարմարագոյն միջոց միուԹեան. և զինչ քան զայս գեղեցիկ ԱզգասիրուԹիւն, և փոխան այսմ որ շնորհաց ազգիս արժանացեալ, ձրի առէք ասէ տէրն և ձրի տուք . . . .

Բայց այս չէ՞ ինչ, զի ԹԷ ընդ փոխադրիլ կաԹողիկոսուԹեան 'ի Պոլիս կացեալ մնացեալ էր միաբանուԹեան յիւրումն նախկին կացուԹեան չուներ ինչ ասել որ այլ այժմ զուրկ ուսանիմք և ոչ գիտեմք յինչ պատճառս 'ի կացուցանել զոք առաջնորդ կամ գլուխ կամ մեծաւոր ընտրուԹեան միաբանուԹեան և ի կարգել զոք մատակարար 'ի վերայ կալուածոց իւրոց և ի խնամելոյ զմիաբանակից եղբայրս կարօտեալս և ի գէպ նեղուԹեան կամ վշտաց կամ հոլածանաց պատասխարել զանձինս 'ի վանս իբր 'ի տուն հայրենի ըստ սովորագրեալ ՍահմանադրուԹեան պատճէնի զոր նախ քան զ փոխադրել կաԹողիկոսուԹեան 'ի Պոլիս կնքեալ էր նա ինքն բարեյիշատակ կաԹողիկոսն և վաւերացուցեալ ընդ դերեպիսկոպոսաց իւրոց։

Այս ամենայն եԹէ 'ի գործ դիցի սիրողաբար ըստ իմում կարծեաց ասուածով համարիմ բառնալ զամենայն խոչ և վնասուԹ 'ի միջոյ, և հարԹել հորդել ճանապարհ արահետ ազատաբայլ, այլ ԹԷ առաքելական գահն այրազգ տնօրինեսցէ ինչ վասն այսր միաբանուԹեան յայժմ բոլորովին նմա պարտիմք հպատակիլ և լսել և լուեցուցանել զամենեսին։ Բայց յինչ պատճառս արդեօք, ցայնմանէ չ կարեմք խօսել ինչ։

Մ. Շ.

Շէհր էմանէԹի պէհլէսի ԹէքաֆՔնասան, վուգու պուլան իւԹար իւղրինէ, ՏէրսաատէԹ խարԹարանը Թանզիմ խլէմէք իւզրէ, սաատէԹլիւ Մահմուտ քաշա հաղրէԹէրինին բիասէԹի իլէ, պիր գօմիսիօնու մախսուս ԹէշՔիլ։ վէ շէհրին ինԹիզամը, խարԹամ մեզքիւր իւղերինէ լՔրա պույրուլմաղլար մըշ։

— Իրան տէվլէԹինին ՏէրսաատէԹ սէֆիրի օլուպ, տէվլէԹը միւշարիւկյա ԹէրաՔՔնասան պու քէրէ պէօրիւք հէչիւք իւնվանը վերիրէն, տէվլէԹլիւ Միրզա Հաճի Հիւսէյնխան հաղրէԹլէրի, պու արայըդ Թէհրանասան հարէքէԹ վէ Լրզրում Թարիգի իլէ ՏէրսաատէԹ միւԹէվէճճիւհէն ապիմէԹ պույուրմաղտա օլսուդլարը խապէր ալընմըշ, վէ պէյնէլտէվլէԹին բայտար օլան սիւլմ վէ միւսաֆաԹ քեամիլէն իմտալընճա միւնէԹէհի հուատատ գատար պուլաղիմէ, մէրասիմի խԹիէպալ ԼՔֆտ վէ Լբմալ վէ սէֆիրի միւշարիւէյհ հաղրէԹլէրինին, հուզուր վէ բաՔՔաՔլէ պու ճանիպէ խզալ օլունմալարը զրմնբնատա, տէօրտիւնճիւ օրտուսի Հիւմայուն էրիքեանընատան, միւիւիվա ատատէԹիւ Ամպոի բաշա վէ մէքԹուպիի վիլայէԹ իզէԹլիւ Շէֆիգ պէյ էֆէնտիէ, մէճլիսի իտարէսի վիլայէԹ միւԹէհայիսան ազատ սընատան, իզէԹլիւ Ալի պէյ էֆէնտիներին մէմուրէն Ի՝զամ պույրուլաճագլարը իշխարիմիշ տիր։

— Բուսիա տէվլէԹի, Դավիդասիյատա ինշա խրէսէի Թիմուր եօղխաԹԹընա իսկէլէ օլմագ իւզրէ, Դարա տէնիզակ պիր լիման տահա ինշասընա գարար վէրմիշ օրտուզունատան, պունուն Թայէինի մէվգիի ինշիւն, գոմիսիօնու մախսուս ԹէշՔիլ գէլընմըշ տիր։

ԻԼԱՆԷԹ

Շու արայրդ ասյուն զբլԹինէն տօլայը էֆիլէն միւզայդա վէ զարուրէքէն մէհմա խմքեան Թաֆիֆի իշիւն պուղը ԹէատաՔիրէ ԹէշՔիլս օլունմուշ օլսա զու կիպի Թագսիմի ճէրեյտա իսէն ասյուն տախի հեր ԹէրաՔՔին ԼՀԹիսաճրեա կէօրէ ատԹիսէ կէօսԹէրիլսէի միսիլիւ Թագսիմ վէ Թէվրի օլունտա զու մալիւմ օլմագ իշիւն իլանէ իպԹիտար օլունտու չէօյլէ քի ՊալաԹա էշմէկէրի պէհէր տալը վէ ճուտտա վէ պէյ օղլու էշմէկէրի տախի պէհէր բաղար վէ բաղար իրԹէսի վէ չարշմպիհ վէ ճուտտա իրԹէսի կիւնէրի քիւշատ օլունտաճագ վէ մախճարիսի օրան մահղուլէրէ հօր փէնճէմպիհ կիւնէրի միւնքին մէրԹէպէ յուս վէրիրէճէք տիր վէ էյամմէդքիւրէատ էշմէկէրէն տու ալմայա կէլէն ահալիյէ քիմանէ ԹէքաֆՔնատան մումանատԹ օլունմայուպպ ասյուն ֆիյատը տախի ԼԷԿզայիտ իԹմէյէճէք տիր վէ իշ պու գարար ահքեամըն Թէմամիի Լճրատընա ալմՔընճը տայիրէԼԹէքաֆՔնատան պիր մէմուր նատպ ու Թատյին գէլընմըշ տիր։

Բահնուամայը ԹիճարէԹ պիրինճի սէնէ, 1868–69 վէ սէնէյի գամրէյէի ١٢٨٥ միւճիտի, Ռիֆայէլ ԶիրվաԹի վէ ինշա օլունմուշ ԶիրվաԹի Սօրկօլօզո մարիֆէԹի իլէ։

Ռուխանս Թուպալիանէսնէք

Բարեգործական ընկերուԹեան անօրէն ժողովը հարկ կը համարի հրապարակու ծանուցանել յիշեալ ընկերուԹեան բաժանորդ տեարց, որ մինչև յարդ չի գիտեր դեռ որ և է հատատատ կերպիւն 'ԹԷ քանի բաժանորդաց վրայ կարէ վստահանալ որն որ հիմնական և կարևոր պարագայից մին է. որովհետև ասոնց բարոյական և նիւԹական նպատակն կախեալ կայ ընկերուԹեան նպատակին հատատատ և յարատև գործադրուԹիւնը. այս տարակոյս լուծելու համար է, որ անօրէն ժողովը պատիւ ունի հրաւիրելու յընդհանուր գումարման մը որ տեղի պիտի ունենայ առաջիկայ մայիսի 25 կիրակի օրը ժամը 7ին ի Բերայ Լատէ վանքը թիւ 13 Համագեաց ընկերուԹեան ժողովատեղին։ Բայց անոնք որ, որ և է պատճառաւ չիպիտի կարենան ներկայ գտնուիլ յիշեալ գումարման բարեհաճին գտնել ատորադրուԹեամբ յայտնել իրենց դիտաւորուԹիւնը յայտմ մասի. և անոնք որ ներկայուԹեամբ կամ ատորադրուԹեամբ չեն վերահաստատեր իրենց ընկերակցուԹիւնը անօրէն ժողովը չի պիտի համարէ զանոնք յայտմ հետէ իբրև անդամ ընկերուԹեան։

Տնօրէն ժողովն աւելորդ համարի յիշել իւր բաժանորդաց ընկերուԹեան դրամագլխոյ ինչ յաջողուԹիւն ստացած ըլլալը այս վերջի երկու տարուան միջոցի ուշ արդիւնքն արդէն հրատարակուած է։

ՀԵՂԻՆԻ

ԵՆԽՕՏ

ԱՍԻՓԱՆԻՏԻ ՊԻՐ ՍԸՐԲ

Սահիպ Էֆէնտի Մ. Ց. Ղալֆեան

Գու իմ իլէ պիր ըհտալէ Թատրու նէշը օրանմագտատ աբբ.քի, հեր հաԹիա 16 տահիֆէի պիրէր ճիւզ պատըրպ Ամիրանէնին հեր Լրմէնի քիԹապճրարբիատա 60 աբ փարայա սաՀրմագտատ աբբ։

Մէգքիւր բէտալէ Ամիրանէտէ միւԹէմէքքին ահալիլերին հալ իւ հարէքէԹլէրի նագշ օրանուբ, ինանը Թէմիզաշխարհաբար աբբ։

ՄԻՈՓԹԱՐ ԵՒԼՈՒՄ

ԲԱՌԱՅ ՈՒՍՄԱՆՑ

ԵՆՆԻ

Ռիչարդիը Օսմանիէէ ուլ վագԹիե էօյրէՔՄէ իլէ-ն Բէէ գօրայ պիր ռասուլ

ԹԻԵԼԻՓ, Ա. ՓԱՇԱԵԱՆ.

ՃԻՒՕՐ ԼՍՎԱԼ.

ԳԱԼԱՅԻՏԻ ԹԻՒՐՔԻՑԻ

Տէր Էֆէնտի Ռո-բէն Յ. Ռի-չ

ՃԻԵԱՆ ԲԱՊԻԱՆԷՍՆԷ

1869

ԱԼՕՆԷԱԼՕՆՈՒՆ ՍԷՐ ԿԻՆՉԷԹԻ

Ռիչարդ Թարիգաթընատան Բառրէ Պրիշիանին վէ Խմալը Լրահուսի չէօհրէԹի իլէ գալէմէ ալընըրը հիքեայէսինէն Առամպօրատ պիԹ Թէֆրիդ Թէրճիւմէյէ մուսպաչքրէԹ օլունմուշ տուր։

Վ Էնէպիկե Սո-րբ Ղալար մանասիրը-ռընպա պասա։

18 6 8

ՍաԹըլըր, Պէյօղլունատա, ԼրրորդուԹիւն քիրիսէսի բիշկեատանընատա պատկերքճի սէրկիսինտէ։

ՂալաԹա սէրայը գարշըսընատա Մ. Միւմէպ նամ Ֆրանսըզ քիԹապճիներն տիւքքեանընատա։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԱՌԱՋԻԿԱՑ

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

ԳՐԵՑ

ԲԷԼԻԲՈՍ ՏԻՒԲԱՆԼՈՒ

ԹարգմանուԹիւն

'Ի ՄխիԹարեան ուխտէն

Վ Իէննա

Ամիրուրեանց Տպարան

1869

Գին 1 Ֆրանգ

Կը ծախուի Բերայի Վ Իէննայ ի գրատունը և ուրիշ Հայ գրավաճառաց քով։

ՓԷՅՆ ԴԻԼԸ.

Եանի " ազբիւրը տէֆ /տէր» Թարիը օրանան Ամերիգայու տօրԹոր Տէյվիսին մարիտէսի պուտէֆա ԳալաԹատա Մինատանին Ամերիգան մաղազասընատա ուֆագ ելելեր իլէ տանքըմագտէ իտու կի։

Իշդու մաւտիճէ իշերատէն իսԹիմոյ օրանատ գտատ տօուգտան հարլ օրան խատԹալդարտա միտէ խատԹալդանա վէ զարՔիզտա. գատաճիեր ի ՖիւնէԹինէ, տանճը վէ պազբատագ իւՔիւնէԹինէ, սինալա վէ իշ ազբրընա վէ տարը պու նէվ պրգինԹատա չօգ Ֆայիտէլի տիր. վէ տաբի տանէշ տուտան եանմըշ եէրէրէ վէ տատագ եարալարընա, ջեզանիպատա պոշ ազբրընա, տանճլյա. տիլ վէ պէլ ազբրընա վէ էկզէրէ. վէ հեր տիւրլու պու Թարզ ազբրպատա տաշատատան տիրմէքլէ պէյտատէսիլե ալՔա վերԹի տիր։

Գուլընմագ ԹէրԹիպի մաղազատան վէրիլիր։

Էր Էի-լատաը

Ուշագու Էիլատա Դէմէրէի Պարան Լէվիի նամ մէշհուր Թատրին Թճատաբ օրատ։ տիտ պրդիր վէ զոյուէ էԹէրէրինին եատյարը տիւղէրք։ եատբդ եալընրդ Էիլատա վէ էօղէրինին ալՔնարագ։ պիր Թարդ իլէ ատՔագ գարանդարատա հրՔէ օրանմ։ չատաբ։ վէ տարա պոզուԹմաղտագ տայիմ սարլանրդա պիրիր։

Պու Էիլատատա Թնատատա էն Քայիտէրի օրան ինճատյորդն պիրի «էնէտ։ ԷՔմէրի եամ իտանմէգ մանէսի օրան քիմէնտէրէրի։ հեր տիւրլու Էատատէրէ վէ հէնիզ շէՔա պու լանդարատ։ սիատատէն հէնիզ քէսիլմիշ օրան վէ ճէմիի զարՔի վէ ԷատատէԹ միզատ չօճատ զորատ։ վէ հեր նարՔ։ զարՔի վէ նամիզատ քիմէտանէրէրի զատվէԹ վէտատրդ վէրմէք իչէն Քիլք իգԹիզատ տիր։

Պու Էիլատատա կէՔրէք և ըճատրատ գատ գատրանմագ իչէն։ վէ կէՔրէք եվիրատէ տատատրդ էէմէրիլէրէ չէշնի վերմէք վէ ատէրի հատրէէԹլի իմմէք իչէն չօգ եըրմ տիր։

Գուլընմագ ԹէրԹիպի Հմարդատատան վէրիլիր։ Գատաճատատա ճամիի ճէտատ գարատ ատատ։ Սինատանին Ամերիգան մաղազասընատա սատիրքը

ՀԱՅԻՐԵ 3 ՄԱՅԻՍ

	Դրամ
Թարգան Արնատատ . . . . . քիլէ	. .
Էսմայիլ . . . . . »	24–26
Քէօսէհէնճէ . . . . . »	20–22
Բումէլի Պալչըգ սէրԹ . . . . . »	19–20
Աղօթ գըլըզնա . . . . . »	. — .
Էպրայիլ գըրնօվ . . . . . »	. — .
Էսմայիլ . . . . . »	26– .
Վարնա գըրնօվ . . . . . »	18–20
Պուրգաս գըրնօվ . . . . . »	19–20
Պալչըգ գըրնօվ . . . . . »	17–19
Գօգօրօզ Գալաս . . . . . ագտըրմա »	13– .
Աբրա . . . . . »	10–11
Մէվճուտաթ 70000	—

ԷՄԹԱԱՑԻ ՏԱԽԻԼԻՑԷ 3 ՄԱՅԻՍ

ԹԻՓԹԻՔ Էնգաբէ	45 .
» Վան	29 .
ՃԷՀՐ Գայսէրի	15 1/2 .
Էնգաւէ	45
ԲԱՄՈՒԿ Ատանա	40 1
ԵԱՖՄ Կուրճի Ատանա	9–9/
ԱՃԲԱՑ Ամատօլու քիլի	5 1/2
» » Եէգանմէր	—11 1/2
ԱՓԻՕՆ	600
ՄԱԶԸ սիրահ	11
ՔԻԹՐԻ Եաբրաք	28–33
ՍԱԼԻՊ	17
ՔԷՉԻ ՏԷՐԻՍԻ Թիւրիւ	10–11
ՊԱԼ ՍՕՍՈՒՆ լիրա 110	26

ԷՄԹԱԱՑԻ ԷՃՆԷՊԻՑԷ 3 ՄԱՅԻՍ

ՔԷԼԼԷ ՎԷ ԹՕՋ ՀԷՔԷՐԻ	Դրամ
Ինկիլիզ բրիմա 6=10 լիպրա գանԹար	
Օլանատ աէպրու 6-10 լիպրա »	. . .
Ամերիքա 8 . . . . . »	. . .
Ֆրանսզ . . . . . »	285–290
Ինկիլիզ Թօզ . . . . . »	240–242
Օլանատ էքսԹրա . . . . . »	240–242
» պիրինճի . . . . . »	235–
» էքինճի . . . . . »	233–
» իւչիւնճիւ . . . . . »	231–
Ֆրանսզ . . . . . »	231–
ՏԷՄԻՐ Ինկիլիզ շէհիրլամա սէօրԹ քէօչէ Եուվարագ . . . . . »	58–62
» Եաբմա . . . . . »	56–68
» սաճ չէշիտ իլէ . . . . . »	100–110
» չէմպէր . . . . . »	—
ԳԱԼԱՑ . . . . . »	840–
ԳՈՒՐՃՈՒՆ Ինկիլիզ Ֆրանսզ . . »	142–145
ՁԵԼԼԷ պիր սրՔը 0 սանտրգ . »	190–195
ՍԱՀՄԱ Մարսիլիա չէշիտ . . . »	150–153
ՄՕՐ ՊԱԳԻԱՄ . . . . . »	. — .
ՍԱՆԹԱՄԱՐԹԱ . . . . . »	. — .
ՁԱՃԸ ԳՐԳՈՐՋ . . . . . »	36–40
ՇԱՊ Ինկիլիզ . . . . . »	65–
ԳԱՀՎԷ Գաբա Ֆինո . . . 0/0 »	850–900
» Իքինճի . . . . . » »	750–800
» Իւչիւնճիւ . . . . . » »	650–700
ՁԻՎԻՏ Ինկիլիզ . . . . . »	110–145
ԳԸՐՄԸՋ . . . . . »	40–62
ՊՊԵՐ Լենտրա Մարսիլիա . . . »	. —
ԴԸՀԱՏԸՐ Ինկիլիզ . . . . . »	— 5 3/4
ԹԷՆԵՔԷ + Նշան չիՔԹ սանտրգ . .	275–280
ՐՕՄ Ամերիգա . . 12 գալուն 1 լիրա	— .
» Ինկիլիզ . . 8 8 1/2 » » »	58–8

ՄԷՃՄՈՒԱՑԸ ՀԱՎԱՏՍՈՅ

ՄԷՍՄԱՐԱՐԱՆՆԵՐ ԻՍՄ ՎԷ ՄԱՀԱԼԼԷՐԻ

ԱՍԻԹՅԱՆ · Պէօրիք Լէնի խանատ Թէբլիգնատան Յովակիմ։
ԱՏԱՆ · Բալատատա օղուլ Յատրք ազա։
ԱՓԻՕՆ ԳԱՐԱ ՀԻՍԱՐ · Կարապետեան Վարդան
ԷԿԻՆ · Թարագճեան Գրիգոր ազա | Արմէն
ԷՆԳԱՆԻ · Սինէօր Ճիւսանի Լեոնարդ։
ՍՊԱՅԱՆ · Հաճի Գէորգեան Հաճի Եկրսիչ ազա։
ԷՏԻՐՆԷ · Յակոբեան Արմէն ազա Գալազ։
ԷՐԶՐՈՒՄ · Շապանեան Գրիգոր Լիքէնտի։
ՌՈԹԷԼԻ · Փիրչեան Պետրոս ազա
ԹՐԱԿՈՒՆԶԱՆ · Մարգէլեան Պետրոս ազա։
ԻԶՄԻՐ · Թէսաբէճեան Ս · Ստեփան ազա։
ԻԶՆԻՄԻՏ · Գ · Տ · Թ · Գասպարեան։
ՀԱԼԷՊ · Լուսէն Յովսէփ ազա
ՄԱՐԱՇ ·
ՊԻԼԻՃԻԿ · Տէրգասարեան Պետրոս ազա։
ՊՐՈՒՍԱ · Նազլեան Հաճիպօղլու ազա։
ՎԱՐՆԱ · Հաճի Կարապետ օղլու Յովհաննէս ազա։
ՎԻԵՆՆԱ · Զըրաճը վ Իչէն ազա։
ՔԻՕԹԱՀԻԱ · Լիւլճեան Լնտան ազա։

ՍԱՀԻՊ ՄԷՍՈՒԼԻՆ ՂԱԶԷԹԱ

ՅՈՎԱԿԻՄ ԹԻՒԼՊԷՆՏՃԵԱՆ

ԳԻՒԼԸԹԱՑԱ ԷՄԷՆԻ ՓԻԼԻՍԻՍԻ ՍՕԳՈՒԸ Ն° · 21

Ի ՄԻՒՀԷՆՏԻՍԵԱԼ ՏԱՊԻԱՆԷՍՆԻՑԷ